

ESG Consulting
Montae & Partners ontzorgt

ESG Agenda voor 2024

8 actuele ESG-onderwerpen voor
pensioenfondsen

Introductie

De risk & investment consultants van Montae & Partners presenteren u acht ESG-onderwerpen die in 2024 op de agenda van het pensioenfonds staan.

In een voortdurend evoluerende maatschappij en beleggingswereld, blijft duurzaam beleggen een cruciale pijler voor beleggers. De focus, die de afgelopen jaren op klimaatverandering lag, heeft zich verbreed naar oplossingen gericht op milieu, zoals biodiversiteit en waterbeheer. In een wereld met geopolitieke onzekerheden, belang van bestaanszekerheid en technologische vooruitgang zoals kunstmatige intelligentie (AI) komt het belang van de maatschappij, de 'Social' in ESG steeds sterker naar voren. ESG raakt zowel kansen als bedreigingen. Het is evident dat ESG-vraagstukken de komende jaren onontbeerlijk zijn voor een succesvolle beleggingsportefeuille.

Met de groeiende erkenning van het belang van duurzaamheid, kunnen beleggingsprofessionals en pensioenfondsen het zich niet veroorloven om achter te blijven. Pensioenfondsen hebben reeds belangrijke stappen gezet in het vastleggen van ESG-doelstellingen en het implementeren van duurzaam beleggingsbeleid. De reis is echter nog lang niet voltooid.

Deze brochure presenteert acht actuele ESG-onderwerpen die in 2024 van invloed zullen zijn op de besluitvorming bij pensioenfondsen.

Bob Crans

bob.crans@montaepartners.nl

+31 (0)6 25 33 47 81

Arjen Dibbets

arjen.dibbets@montaepartners.nl

+31 (0)6 15 66 38 44

ESG Agenda 2024

1 Duurzaam beleggen binnen WTP

2 3D Investing

3 Evaluatie Voting & Engagement

4 ESG Risicomanagement

5 Impact Beleggen

6 Publieke communicatie

7 ESG-data

8 ESG-kennis

1 Duurzaam beleggen binnen WTP

Gebruik de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel om de duurzaamheidsambities van het pensioenfonds te implementeren en uw deelnemers mee te nemen.

Duurzaamheid is een wereldwijde trend voor beleggers. In Nederland zijn de pensioenfonds tegelijkertijd druk bezig met de Wet Toekomst Pensioenen (WTP). Dit is voor pensioenfonds het moment waarop wijzigingen in beleggingsportefeuilles plaatsvinden. Wij raden aan om bij de transitie naar de WTP rekening te houden met de duurzaamheidsambities en -risico's van het pensioenfonds. Het nalaten hiervan kan resulteren in een gemiste kans, waarbij fondsen mogelijk kort na de transitie de portefeuille opnieuw moeten aanpassen om aan de gewenste duurzaamheidseisen te voldoen.

Pensioenfonds moeten daarom vooraf duidelijk hebben welke stappen gezet moeten worden op het gebied van duurzaam beleggen. Een heldere routekaart opstellen helpt hierbij. Hierin worden de benodigde stappen opgenomen waaronder scenario-analyses, deelnemersraadplegingen, ontwikkeling ESG-risicomanagementcyclus, risicobudgettering en investment cases. Door deze elementen te integreren in het implementatieplan, kan de duurzaamheidstransitie synchroon lopen met de WTP-transitie.

3 Evaluatie Voting & Engagement

Stappen moeten gezet worden om het stem- en betrokkenheidsbeleid van vermogensbeheerders te monitoren en evalueren.

De meeste pensioenfonds hebben het stem- en betrokkenheidsbeleid (voting- en engagementbeleid) opgenomen als essentieel onderdeel van het duurzaam beleggingsbeleid. In de meeste gevallen zijn pensioenfonds echter afhankelijk van het algemene stem- en betrokkenheidsbeleid van de geselecteerde vermogensbeheerders. Er kan een kloof ontstaan wanneer pensioenfonds vertrouwen op het algemene beleid van hun vermogensbeheerders. Concrete betrokkenheid van het pensioenfonds is meer dan wenselijk. Jaarlijkse stewardshiprapporten van vermogensbeheerders zijn vaak overweldigend en missen standaardisatie, waardoor het voor pensioenfondsbesturen een uitdaging is om het gevoerde beleid effectief te volgen en te evalueren.

De pensioensector moet stappen zetten om constructief de dialoog met vermogensbeheerders aan te gaan. Dit zorgt ervoor dat pensioenfonds actief de richting van het stem- en engagementbeleid kunnen beïnvloeden.

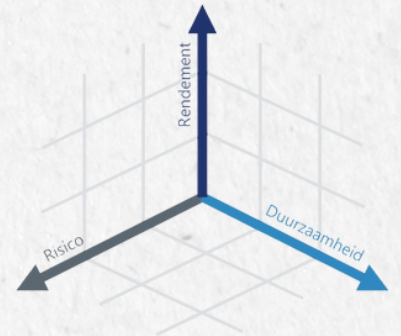
2 3D investing

Naast risico en rendement is het beoordelen van duurzaamheid de derde dimensie bij het maken van toekomstbestendige beleggingskeuzes.

Traditioneel wordt bij portefeuilleconstructie gezocht naar de gewenste verhouding tussen risico- en rendement van de beleggingsportefeuille. Het meenemen van ESG-informatie kan helpen om de risico-rendementsverhouding te verbeteren. Dit heet ESG-integratie.

Pensioenfonds die naast een financiële ambitie ook een duurzaamheidsambitie hebben geformuleerd, moeten rekening houden met een derde dimensie: de duurzaamheid van beleggingen.

Het beleggingsbeleid van de meeste pensioenfonds mist nog handvatten om duurzaamheidscriteria bij beleggingskeuzes te beoordelen. Bij welke verbetering van de duurzaamheidsscore is een hogere volatiliteit te verantwoorden? Zijn tijdelijke beleggingsverliezen acceptabel als de bijdrage aan ESG-doelstellingen hoger is?

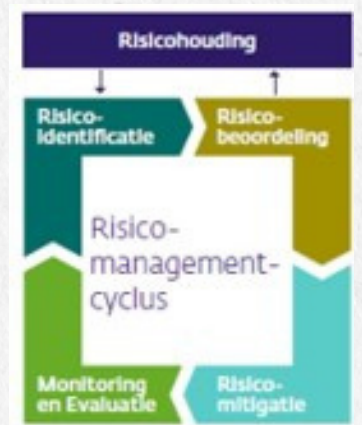
4 ESG Risicomanagement

Uit onderzoek van DNB blijkt dat te weinig pensioenfonds zicht hebben op alle ESG-risico's.

Financiële instellingen zijn wettelijk verplicht om materiële risico's, waaronder ESG-risico's zoals klimaat en milieu, te beheersen. DNB heeft enkele gidsen gepubliceerd met aandachtspunten om de sector te ondersteunen bij het uitwerken van een ESG-risicomanagementcyclus. De focus ligt niet alleen op financiële risico's maar ook op niet-financiële risico's, zoals reputatie-, operationele en juridische risico's.

Wij hechten veel waarde aan het uitwerken van een ESG-risicomanagement cyclus. Het is van belang dat het bestuur en de risicomangers van pensioenfonds op de hoogte zijn van alle risico's en mogelijkheden om deze te beheersen. Dit helpt bij het controleren en evalueren van vermogensbeheerders en het maken van beleggingskeuzes in de toekomst.

Het uitwerken van een ESG-risicomanagement cyclus hoeft niet te betekenen veel tijd en geld kost. Uitwerking en beheersing is afhankelijk van de grootte, governance en ambitie van het pensioenfonds. Het gaat erom dat het bestuur in de toekomst geïnformeerd beleggingskeuzes kan maken. Niet alle risico's kunnen beheerst worden, maar ze moeten wel bewust geaccepteerd worden.

5 Impact Beleggen

Zonder maatschappelijke verandering, geen impact!

Om van impact beleggen te kunnen spreken is het niet voldoende om bedrijven met goede SDG-scores of andere duurzaamheidsscores te selecteren. Pensioenfondsen moeten aantonen dat niet alleen de bedrijven waarin belegd wordt, maar ook de fondsen zelf een verandering veroorzaken die de maatschappelijke impact vergroot. Dit wordt ook wel 'asset owner impact' genoemd. Zonder deze onderbouwing dreigt het gevaar voor greenwashing.

Een dergelijke onderbouwing voor beursgenoteerde aandelen is lastig. Impact is beter vast te stellen bij vastgoed en andere private beleggingen. Door gebrek aan data is de uitdaging daar het meten van impact. Er is alleen sprake van impact als er een duidelijk en concreet plan is om in de toekomst meetbare impact van pensioenfondsen aan te kunnen tonen. De 'theory of change' is een raamwerk dat daarbij kan helpen.

7 ESG-data

Grotere beschikbaarheid van ESG-data biedt uitdagingen en kansen.

De hoeveelheid van ESG-data neemt toe, maar de kwaliteit van data blijft een uitdaging. Dit belemmert pensioenfondsen in het concretiseren van haar duurzaam beleggingsbeleid met kwantitatieve doelstellingen. Er zijn veel verschillende data-providers die allemaal een eigen set en eigen methodologie aanbieden om scores toe te kennen. Hierdoor kunnen pensioenfondsen het overzicht verliezen. Bovendien zijn de kosten van ESG-data hoog.

Over klimaat is relatief veel data beschikbaar. Voor milieu, zoals biodiversiteit, wordt steeds meer mogelijk. Voor de sociale thema's is het allemaal nog beperkter. Daar is de behoefte aan meer data en standaardisatie groot.

Pensioenfondsen moeten op de hoogte zijn van de mogelijkheden om keuzes te kunnen maken. Loopt een pensioenfonds bijvoorbeeld reputatierisico als op basis van één dataprovider gescreend wordt op ongewenste economische activiteiten?

De uitdagingen met betrekking tot ESG-data biedt ook kansen. Zolang ESG-risico's en kansen niet efficiënt zijn ingeprijsd biedt dit mogelijkheden voor actieve beleggers met eigen datasets.

6 Publieke Communicatie

Handvatten voor duidelijke en consistente duurzaamheidsinformatie op de website van het pensioenfonds.

Door de SFDR-wetgeving maken pensioenfondsen al enige tijd de relevante duurzaamheidskenmerken van het beleggingsbeleid bekend via rapportages, het Jaarverslag en de website. De wettelijke verplichtingen zijn inmiddels bekend, waardoor de duidelijkheid en consistentie van communicatie verder kan worden vergroot om de transparantie voor alle belanghebbenden te verbeteren. Bovendien kan een aanpassing van het duurzaam beleggingsbeleid een reden zijn om de duurzaamheidsinformatie opnieuw tegen het licht te houden.

Eind 2023 heeft de AFM een Leidraad gepubliceerd om de sector te helpen met het doen van correcte, duidelijke en niet-misleidende duurzaamheidsclaims. Daarnaast hebben het CFA Institute, het Global Sustainable Investment Alliance (GSIA) en de Principles for Responsible Investment (PRI) samengewerkt om het gebruik van duurzaamheidstermen te harmoniseren om de communicatie van duurzaam beleggen verder te verbeteren.

8 ESG-kennis

De vraag naar ESG-experts is groot en neemt de komende jaren alleen maar toe.

Bij veel beleggingsinstellingen is de vraag naar talent groot, vooral op het gebied van duurzaamheid. Door de vergrijzing enerzijds en de toenemende complexiteit van duurzaam beleggen anderzijds zal de vraag alleen maar toenemen. Pensioenfondsen kunnen hier bewust op inspelen bij het zoeken van nieuwe bestuurders en medewerkers.

De ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid gaan razendsnel. De fiduciair beheerder en andere vermogensbeheerder komen met steeds meer duurzaamheidsoplossingen die ook steeds complexer worden. Het is een uitdaging voor pensioenfondsen om 'in control' te blijven.

Het is van belang dat bestuurders periodiek ESG-trainingen volgen om up-to-date te blijven. De borging van ESG-kennis dient geagendeerd te worden door het bestuur. Daarnaast kunnen externe adviseurs of ESG-officers worden ingeschakeld om de 'countervailing power' tegen de fiduciair beheerder en vermogensbeheerders te vergroten.